

πνίας, μόχθου, καὶ ὑποκλίσεως δύο ἡμερονυκτίων. Μόλις ἐλάλησας, καὶ σπεύδει παράυτα πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν διαταγῶν σου· ἀφοῦ δὲ μετὰ τόσους κόπους καὶ τόσας θυσίας λάβῃ ἐπὶ τέλους τὸ πολυπόθητον ἀργύριον ὁ ἀθλιὸς πωγωνοφόρος Ἰσραηλίτης σου, κατανοεῖς ἀπὸ τὸ εὐγνωμον βλέμμα του, ὅτι δέεται ν' ἀξιωθῇς πάσης εὐχῆς καὶ εὐλογίας παρὰ τοῦ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαάκ, καὶ ὅτι ἀσμένως ἤθελεν ὑποφέρει τοὺς αὐτοὺς κόπους διὰ τὴν αὐτὴν ἀντιμισθίαν.»

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΓΑΡΕΩΣ

Περὶ τοῦ τί Παράδεισος, καὶ τί Κόλασις.

ΕΙΔΟΝ τὸ ἐρώτημα, τὸ ὁποῖον ἐρωτᾶτε περὶ τῶν ψυχῶν τῶν δικαίων, Μετὰ τὴν ἐντεῦθεν ἀποδήμησιν εἰς ποῖον ἄραγε παράδεισον εὐρίσκονται; Καὶ περὶ τούτου συντόμως ἀποκρίνομαι, ὅτι ἡ μετὰ Θεοῦ ἔννοσις τῶν δικαίων, καὶ ἡ ἀτελής μὲν πρὸ τῆς κρίσεως, τελεία δὲ μετὰ τὴν ἐσομένην κρίσιν προσδοκωμένη ἀπολαυσις τῆς μακαριότητος καὶ δόξης, αὕτη λέγεται καὶ Παράδεισος, αὕτη καὶ Οὐρανός, αὕτη καὶ Οὐράνιος Βασιλεία, αὕτη καὶ Χάρις Θεοῦ, καὶ Πρόσωπον Θεοῦ, καὶ Τόπος Φωτεινός. «Φῶς δικαίους διαπαντός, καὶ παρὰ Κυρίῳ εὐρίσκουσι χάριν καὶ δόξαν· τόπος χλοερῆς τόπος ἀναπύσεως· τόπος εἰρήνης· οἱ δὲ εἰσὶν ἐν εἰρήνῃ» ὅλα αὐτὰ τὰ δνόματα δηλοῦσιν ἐν μόνον καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα. Μετὰ τὴν ἀποβίωσιν ἡμεῖς τὴν κατὰστασιν τῶν ψυχῶν πρέπει νὰ διακρίνωμεν, ὅχι τὴν τοποθεσίαν. Κυρίως νὰ εἰπωμεν, ἡ ψυχὴ δὲν εἶναι ἐν τόπῳ, διότι εἶναι ἄυλος καὶ ἀσώματος φύσις, καὶ ὅχι σῶμα, ὥστε νὰ χρειάζηται ποῦ νὰ στηριγθῇ, καὶ ποῦ νὰ καθίσῃ, καθὼς τὰ σῶματα. Ὁ τόπος τῆς ψυχῆς μετὰ θάνατον εἶναι ἡ κατὰστασις, εἰς τὴν ὁποῖαν εὐρεθῇ ὅταν ἀποχωρισθῇ ἀπὸ τὸ γήινον σκηνώματός της. Ἐυρέθη τότε ἐν εὐσεβείᾳ καὶ πίστει; ἐν μετανοίᾳ καὶ ἐξομολογήσει; ἐν χάριτι Θεοῦ δεδικαιωμένη; Βεβαιωμένη εἶναι καὶ κατὰ πάντα τρόπον πεπληροφορημένη περὶ τῆς μελλούσης τελείας δόξης. Ἐξεύρει τὴν τάξιν της, αἰσθάνεται τὴν μακαριότητά της, καὶ ἔχει τὸν ἀρραβῶνα τῆς τελείας ἀπολαύσεως, φωτιζομένη παρὰ Θεοῦ, δοξαζομένη, ἀναπαυομένη, χαίρουσα, ἀγαλλιωσα, μακαρίζων· καὶ πρὸ τῆς τελείας μακαριότητος ἀξιοῦται ἐν μέρει θείας ἐμφάσεως, ἀνάπτει μὲ τὰς γλυκυτάτας φλόγας τῶν θείων ἐρώτων, συνάμιλλος μὲ τοὺς ἀγγέλους, συνωδευμένη μὲ τοὺς προφῆτας καὶ ἀποστόλους καὶ μάρτυρας καὶ μὲ ὅλον τὸν χορὸν τῶν δικαίων, φαιδρύνεται, σκιρτᾷ, ἀναπαύεται. Ἴδου ὁ οὐρανός, Ἴδου ὁ παράδεισος, Ἴδου ἡ βασιλεία, Ἴδου ἡ δόξα, Ἴδου τὸ φῶς, ἡ ἀναψυχὴ, ἡ χλόη, ἡ ἀνάπαυσις, ἡ εἰρήνη, πᾶν ἀγαθόν. Ἄλλ' εὐρέθη ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἐν ᾧ ἀπῆλθε τοῦ βίου, εἰς τὸ σκότος τῆς ἀσεβείας καὶ κακοδοξίας, εἰς τὸν βυθὸν τῆς ἀπονοίας καὶ ἀπογνωσεως, ἐκπεπτωκυῖα τῆς θείας χάριτος, μὲ τὸ βάρος τῶν ἀνομιῶν; Οὐαὶ εἰς αὐτὴν, βεβαιωμένη τότε εἶναι καὶ αὕτη ἡ ἀθλία περὶ τῆς μελλούσης καταδίκης. Ἐξεύρει καὶ αὕτη τὴν τάξιν της, γνωρίζει τὴν ἀθλιότητά της, καὶ ἔχει τὰ προύμια τῆς τελείας κατακρίσεως, σκοτιζομένη, μακρὰν τοῦ Θεοῦ ἀπεβρίμμενη, ταλαιπωρουμένη, θλιβομένη, ἀδημονοῦσα καὶ τρέμουσα, παναθλία τῶν καὶ πρὸ τῆς τελείας κολάσεως, ἀμέτοχος πάντῃ Θεοῦ φωτισμοῦ, ἁμοιρος θείας ἀγάπης, πλήρης φόβου, πλήρης φρίκης, ἐνάρητος μὲ τοὺς δαίμονας, συναναστρεφομένη μὲ τοὺς ἀθέους καὶ ἀσεβεῖς, καὶ μὲ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπωλείας, κατηγῆς, σκυθρωπῆς, ἀγωνιωῦσα, τρέμουσα. Ἴδου ὁ ἄδης, Ἴδου τὰ σκηνώματα Κηδὼρ, Ἴδου ἡ κἀκωσις, ἡ τα-

λαιπωρία, ἡ ὀδύνη, ἅπαν κακόν. Ἐμπορεῖ νὰ εὐρεθῇ μία ψυχὴ ἀπὸ τὰς πρώτας, καὶ μία ἀπὸ τὰς δευτέρας, καὶ αἱ δύο ἅμα κατὰ τὸ αὐτὸ, καὶ (νὰ εἰπωμεν οὕτως) εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν τόπον· πάλιν ἡ πρώτη διὰ τὴν κατὰστασιν της εὐρίσκεται μακαρία, καὶ ἐν οὐρανῷ· ἡ δὲ δευτέρα δυστυχὴς, καὶ ἀθλία, καὶ ἐν ἄδῃ· πάλιν ἐκεῖνη ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Ἀβραάμ, δηλαδὴ εἰς ἀνεσιν, πάλιν αὕτη εἰς τὰ βάθη τῆς γέννης, δηλαδὴ εἰς κἀκωσιν· καὶ ὁμοῦ ἂν συνέλθωσιν, ἡ διαφορὰ τῆς αὐτῶν καταστάσεως τὰς διακρίνει καὶ τὰς χωρίζει· καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ μέγα καὶ φοβερόν ἐκείνο χάσμα, ὅπερ ἀκούομεν εἰς τὴν παραβολήν· «Μεταξὺ ἡμῶν καὶ βυθῶν χάσμα μέγα ἐστῆρίχται, ἵνα οἱ θέλοντες διαβῆναι ἐντεῦθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνανται, μηδὲ οἱ ἐκείθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσι.» Τί κάμνει ὁ τόπος, καθὼς τόπος; τίποτε. Ὁ Ἀδὰμ ἦτον εἰς τὸν παράδεισον πρὶν φάγῃ τὸν πικρὸν ἐκείνου καρπὸν, ἦτο καὶ ἀφοῦ τὸν ἔφαγε πρὶν εἶτι ἐξορισθῇ· πλὴν πρὸ τῆς βρώσεως ἦτον ἀληθῶς εἰς τὸν παράδεισον, καὶ ὁ παράδεισος ἦτον ἰδικός του· ὅθεν ἦτο κυρίως εἰς τὸν παράδεισον. Μετὰ τὴν βρώσιν, ἦτο μὲν πρὸς ὀλίγον ἐτι εἰς τὸν παράδεισον, ἀλλὰ, καθὼς ἀλλότριος καὶ ξένος ἤδη τοῦ παραδείσου, ἦτον ἐν τῷ παραδείσῳ, χωρὶς νὰ ἦναι κυρίως εἰς τὸν παράδεισον.

Οἱ ἄγγελοι ἦ ἐν τῷ παραδείσῳ, ἡ ἔξω αὐτοῦ, ὅπου ἂν εὐρεθῶσιν, εἰς τὸν παράδεισον εἶναι, καὶ ὅταν εὐρίσκονται ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ Ἀβραάμ εἰς τὴν ὁρὴν τοῦ Μαμβρῆ, καὶ ὅταν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Λωὲ μέσῃ εἰς τὰ Σόδομα. Οἱ διάβολοι ἐξ ἐναντίας εἰς τόπον καταδίκης εἶναι, καὶ ὅταν κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ ἐνοχλῶσιν ἓνα ἄνθρωπον, καὶ ὅταν κατ' ἀδείαν θείαν εἰσέρχωνται μέσῃ εἰς τῶν Ἰαδερηνῶν τοὺς χοίρους· ὅπου ἂν τύχωσι, καὶ ἐκεῖνοι φέρουσι μαζὴ τὴν μακαριότητά των, καὶ οὗτοι τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀθλιότητα· ὁ τόπος δὲν διακρίνει, ἀλλ' ἡ κατὰστασις. Καταίθασε πρὸς ὀλίγον ἓνα ἄγγελον εἰς τὴν γένναν, ἀναίθασε ἓνα διάβολον εἰς τὸν οὐρανόν, φυλάττων εἰς ἐκείνον τὴν ἐνοικίον δόξαν, εἰς τοῦτον τὴν σύνοικον καταδίκην· καὶ ἔχεις ἐκείνον μὲν ἄγγελον φωτός καὶ ἀνάμειξας εἰς τὰ σκότη τοῦ ζοφεροῦ ταρτάρου, τοῦτον δ' ἄγγελον σκότους καὶ ἀνάμειξας εἰς τὴν αἴγλην τοῦ οὐρανοῦ φωτός. Ἀκούομεν εἰς τὸ βιβλίον τοῦ Ἰωβ, ὅτι μίαν ἡμέραν παρεστήσαν οἱ ἄγγελοι ἐνώπιον τοῦ θείου θρόνου, καὶ ὁ διάβολος ἐν μέσῳ αὐτῶν, ἀλλὰ τί παρὰ τοῦτο; μήπως διότι ὁ διάβολος εὐρέθη ἀνάμειξας εἰς τὰς χορείας τῶν ἀγγέλων, ἐμπροσθεν τοῦ θρόνου τῆς Θεῆς Μεγαλειότητος, μήπως, λέγω, ἔπαυσε νὰ ἦναι τότε διάβολος; ὄχι, ἦτο καὶ τότε ἐκεῖ πάλιν ἐν καταδίκῃ, πάλιν δαυλὸς τοῦ ἀσβέστου ταρτάρου. Ὡστατως οἱ ἄγγελοι πανταχοῦ καὶ πάντοτε λειτουργοῦντα πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα, καὶ τοῦ οὐρανοῦ περὶ καθάρωταται φλόγες. Τόπους ἡ ἐκκλησία μας ἐννοεῖ τὰς διαφορὰς τῶν ψυχῶν μετὰ θάνατον κατὰστάσεις, τόπους δὲ διωρισμένους καθαρὰ ἡ πίστις μας δὲν ἠθέλησε νὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ, λέγουσα ἐδῶ ἡ ἐκεῖ, εἰς τρόπον ὥστε μὴ ἀριεθῇ εἰδῆσιν τὰ τοιαῦτα νὰ ἐξεύρωμεν. Διὰ τοῦτο οὔτε ἠκούσθη ποτὲ ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ νὰ διδάσκῃ τὰ τέκνα της, ὅτι εἶναι ἓνας τρίτος τόπος καθάρσεως, καὶ ὅτι ἀνάπτει ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ πῦρ καθαρτήριον. Αὐτὸ ἐγὼ τὸ ὀνομάζω περισσότερο χωνευτήριον ὅπου διαλύεται τὸ χρυσάφιον, διὰ νὰ γερμίζῃ τοὺς θησαυροὺς ἐκείνων οἵτινες τὸ ἐφεύρηκαν. Ταῦτα περὶ τούτου, τιμωρτατέ μοι κύρ Νικόλαε, ὅσον ὁ Θεὸς μὲ ἐφώτισε, καὶ αἱ πολλαὶ ὑποθέσεις μὲ ἐσυγχώρησαν νὰ γράψω. Σὺ δὲ, φίλτατε, ἔχε τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ἐλπίδα σου ἐφ' ὅλης σου τῆς ζωῆς εἰς αὐτὸν, καὶ πληροφορημένος ὅτι εἶναι Παράδεισος καὶ Κόλασις, μὴ φροντίζῃς παραπολὺ νὰ μάθῃς ποῦ εἶναι ὁ Παράδεισος αὐτός, καὶ ποῦ ἡ Κόλασις, καὶ ποῦ ὁ τόπος ἰδῶς εἰς τὸν ὁποῖον μετὰ θάνατον συνέρχονται αἱ ψυχαί. Τὰ τοιαῦτα εἶναι περιέργα, καὶ δὲν συν-

τελοῦσιν εἰς σωτηρίαν. Πίστευε μόνον ὅτι εἶναι, καὶ μὴ ἐρεῦνα ποῦ εἶναι, καὶ πιστεῦν φόβου, καὶ φεῦγε τὸ ἐν, ἐλπίζε δὲ καὶ κυνῆγα τὸ ἄλλο. Οὕτω πίστευε, καὶ σωθήσῃ.

Ο ΕΝ ΜΕΤΑΝΟΙΑ ΑΠΟΘΑΝΩΝ ΛΗΣΤΗΣ.

ΑΠὸ κτίσεως κόσμου δὲν παρέστη θέαμα εἰς τὴν ὑψήλιον, ὅμοιον τῆς σταυρώσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἡ γῆ ἐσείσθη, σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἀπὸ τῆς ἑκτῆς μέχρι τῆς ἐνάτης ὥρας, καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω.

Ὁ διὰ σταυρώσεως θάνατος εἶναι εἰς τῶν μᾶλλον ὀδυνηρῶν, ἀφ' ὅσους ἡ σκληρότης τοῦ ἀνθρώπου ἐπενόησε· φρίττομεν δικαίως, καὶ ὅταν ὁ μέγιστος τῶν κακούργων πάσῃ τοιοιτοτρόπως· ἀλλὰ πόσω δικαιότερον, ὅταν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, τὸ μόνον ἀθῶν ἐπὶ γῆς ὦν, καταδικάζεται εἰς τοιαύτην ποινὴν! Οἱ ἄγριοι καὶ ἀνηλεεῖς στρατιῶται ἐπέβαλον εἰς αὐτὸν τὰς χεῖρας, καὶ τὸν ἐγύμνωσαν! Ναί, ὁ τοὺς ἀνθρώπους περιβάλλων μὲ ἱμάτια, τὰ κτήνη μὲ δέρματα, τοὺς ἰχθῦς μὲ λεπίδας καὶ ὄστρακα, τὴν γῆν μὲ ἄνθη, καὶ τὸν οὐρανὸν μὲ ἥλιον σελήνην καὶ ἀστέρας, ἐγυμνώθη, καὶ ἐξετέθη εἰς τὰ ἐμπαικτικὰ καὶ περιφρονητικὰ βλέμματα τῶν ἐχθρῶν του. Καὶ διὰ τί ἄρα γε ὑπέκυψεν εἰς τὰ δεινὰ ταῦτα; Ἀλλὰ ὅτι ἐλογίσθη ὡς ἔνοχος καὶ ἐγυμνώθη αὐτός, διὰ νὰ ἐνδυθῶμεν ἡμεῖς μὲ τὰ ἱμάτια τῆς δικαιοσύνης του, καὶ νὰ εὐπρεπισθῶμεν μὲ ἀθωότητα καὶ καλλονὴν, καθὼς καὶ δι' ἡμᾶς ἐπτώχευσε πλούσιος ὢν, ἵνα ἡμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσωμεν.

Πρὸς περισσοτέραν ἀτιμίαν συνεσταυρώθησαν μετ' αὐτοῦ δύο λησταί, εἰς ἐκ δεξιῶν, καὶ εἰς ἐξ ἐκωνύμων. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἐφάνερωσε τὸ ἄπειρον ἔλεός του, σωτηρίαν ἐπιδαψιλεύσας εἰς τὸν ἕνα ἐκ τῶν δύο ληστῶν, πρὸς παραμυθίαν καὶ ἐλπίδα πολλῶν μυριάδων τῆς ἀνθρωπότητος. Τὴν μετάνοιαν καὶ σωτηρίαν τοῦ ψυχορῥαγοῦντος ληστοῦ συνώδευσαν ἀληθῶς πολλὰ θαυμάσια. Ὁ Αὐτρωτὴς τοῦ κόσμου ἀποθνήσκων ἐν ἀρρώτῳ ἀγωνίᾳ, ἀπῆλλαξεν αὐτὸν, καίτοι δεινῶν ἐγκλημάτων ἔνοχον, τοῦ αἰωνίου θανάτου. «Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου,» ἐξεφώνησεν ὁ ἐσταυρωμένος ληστής. Πόσον ἰσχυρὰ πίστις! ὁποῖοι λόγοι ἀπὸ στόμα ληστοῦ! Βλέπει τὸν Χριστὸν ἐπὶ ξύλου κρεμάμενον, καὶ ὅμως ὀνομάζει αὐτὸν Κύριον· βλέπει αὐτὸν ἀποθνήσκοντα, καὶ ὅμως ἀναφέρει τὴν βασιλείαν του· αἰσθάνεται περὶ ἑαυτοῦ ὅτι πνέει τὰ λοιόθια, καὶ ὅμως δέεται νὰ ἐνθυμηθῇ αὐτὸν ὁ Χριστός. Διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ τῆς πίστεως θεωρεῖ ἐπέκεινα τοῦ σταυροῦ, ἐπέκεινα τῆς σωματικῆς διαλύ-

σεως, καὶ βλέπει ἀόρατον αἰώνιον βασιλείαν. Ἰσως ἐκ τῶν παρευρεθέντων ἑνδεκα μαθητῶν οὐδεὶς εἶχε πίστιν ἀξίαν νὰ παραβληθῇ μὲ τὴν τοῦ ψυχορῥαγοῦντος ληστοῦ. Βέβαια ὁ Θεὸς ἐχάρισεν εἰς αὐτὸν ἐν ἀφθονίᾳ τὸ δῶρον τῆς πίστεως.

Καὶ ἡ ἀπάντησις δὲ πόσον θαυμαστή! Ὁ ληστής παρεκάλεσε τὸν Χριστὸν νὰ ἐνθυμηθῇ αὐτὸν εἰς μέλλοντά τινα χρόνον· ὁ δὲ Χριστὸς τί ἀποκρίνεται; Σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ· ὅχι μετὰ ἐν ἔτος, μετὰ ἕνα μῆνα, μετὰ μίαν ἡμέραν, ἀλλὰ σήμερον. Ὡς τῆς ἐκπληκτικῆς χάριτος! πόσον δῆλον ὅτι ἐσώθη ὁ ληστής ὅχι ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἔργων, ἀλλὰ διὰ τῆς πίστεως καὶ τῆς μετανοίας.

Διὰ τί δὲ ὁ μὲν ἐκ τῶν ληστῶν ἐσώθη, ὁ δὲ οὐ; Ἀμφότεροι ἦσαν ἔνοχοι, καὶ ἀμφότεροι ἐσταυρώθησαν, ἄξια ὧν ἐπραξάν ἀπολαμβάνοντες. Ἀλλὰ τοῦ μὲν συνετρίβη ἡ καρδιά, τοῦ δὲ ἐσκληρύνθη ἐν ἀμετανοήσίᾳ. Ὁ μὲν ἀπέθανεν ὁμολογῶν τὰς ἁμαρτίας του, καὶ δεόμενος τοῦ Σωτῆρος· ὁ δὲ καταρώμενος καὶ βλασφημῶν· ὁ μὲν ἠξιώθη τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀνεκαίνισθη κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν διάθεσιν· ὁ δὲ, ἀποτυχὼν ταύτης, ἐχάθη ἐλεεινῶς. «Ζητεῖτε,» εἶπεν ὁ Κύριος ἡμῶν, «καὶ εὐρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοίγησεται ὑμῖν·» ὁ εἰς ἐζήτησε, καὶ εὐρήκε τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· ἐκρούσε, καὶ ἡ θύρα τοῦ παραδείσου ἀνεώχθη εἰς αὐτόν· ὁ ἄλλος δὲν ἐζήτησε, καὶ δὲν εὐρήκε χάριν· δὲν ἐκρούσε, καὶ ἡ θύρα τοῦ παραδείσου δὲν ἀνεώχθη εἰς αὐτόν.

Ὁ Κύριος ἡμῶν, προσηλωμένος ἐν ἀγωνίᾳ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, προσεδέχθη μ' ὅλον τοῦτο τὸν μετανόησαντα κακούργον· καὶ νῦν δὲ, καθήμενος ἐν ὁδῷ εἰς τὸν ἐπουράνιον θρόνον του, δέχεται προθύμως τοὺς ἐν πίστει καὶ μετάνοιᾳ καὶ ἐξομολογήσει προσερχομένους· χθὲς, σήμερον, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα εἶναι ὁ αὐτός. Ὁ ληστής εἰσῆλθεν εἰς τὸν παράδεισον τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν τῆς ἀποδιώσεώς του· τῆς αὐτῆς δὲ μακαριότητος ἀξιοῦται πᾶς ὁ ἐν μετάνοιᾳ ἀποθνήσκων. Πόσον θαυμαστή καὶ πόσον αἰνιδική ἡ μεταβολὴ τοῦ ληστοῦ! Τὸ πρῶτ' ἦτον υἱὸς ἀπωλείας, ὁδεύων εἰς τὸν ἄδην· πρὸ δὲ τῆς ἐσπέρας εἶχε συγκρατηθῆ μετὰ τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰσέλθει μετὰ τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν παράδεισον. «Παρά Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστή ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν.»

ΚΑΙ πᾶν ἀγαθὸν τοῦ κόσμου ἂν ἔχη τις, εἶναι μ' ὅλον τοῦτο ἄλλος, ἂν ἔχη χαμερπῆ, ἀπαίδευτον, ἀσεβῆ νοῦν. Οἱ κῆποι, οἱ ἀγροί, οἱ ἀμπελώνες, οἱ ἐλαιῶνες, ὀλίγον συντείνουν εἰς εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις καταταρρανεῖται ὑπὸ παθῶν. Ὁ δὲ μήτε ἀγρὸν ἔχων μήτε κῆπον, πλουτῶν δὲ μόνον ἀπὸ σοφίας, ἀγαθότητος, καὶ ἀληθείας, εἶναι καὶ μέγας καὶ εὐδαίμων, μ' ὅλην τὴν πενίαν του.